

Волкова В. В.

кандидат економічних наук, доцент
кафедри фінансів і банківської справи
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Рудик М. В.

здобувач вищої освіти
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
Донецького національного університету імені Василя Стуса

РОЗВИТОК РИНКУ СТРАХУВАННЯ МАЙНА В УКРАЇНІ

Вступ. На сучасному етапі розвитку держави надзвичайно важливою залишається проблема захисту громадян від втрат, пов'язаних із пошкодженням або знищенням особистого майна внаслідок воєнних дій, природних катастроф, пожеж, техногенних аварій та інших небезпек. Однією з ключових ланок у системі страхового захисту виступає майнове страхування. Воно не лише забезпечує компенсацію збитків у разі непередбачуваних подій, але й сприяє зміцненню економічної стабільності держави завдяки формуванню страхових резервів без необхідності використання коштів державного бюджету.

Метою роботи є дослідження ринку майнового страхування України та надання рекомендацій щодо його подальшого розвитку й адаптації до сучасних реалій.

Основна частина. Страховий сектор відіграє важливу роль у функціонуванні національної економіки, адже саме він покликаний виконувати роль фінансового посередника та зменшувати навантаження на державні фінанси, особливо у сфері соціального забезпечення громадян.

Усі форми страхування особистого майна населення входять до складу ризикового страхування. Цей напрям є багатограним і складним за своєю структурою, а його ефективність і подальший розвиток залежать від специфіки окремих страхових продуктів. Кожен із них має власні особливості організації, умови проведення та відмінності у рівні зацікавленості громадян у страхуванні, розмірах страхових виплат і тарифних ставках.

У сфері страхування власність громадян, зокрема їхнє майно, класифікується на кілька основних категорій: нерухомість (житлові будинки, квартири разом із внутрішнім обладнанням і оздобленням, інші споруди), транспорт (наземний, повітряний і водний), домашнє майно та тварини. Водночас українське законодавство не передбачає чіткого поділу страхування майна фізичних осіб залежно від об'єкта страхування. До прикладу, у Законі України «Про страхування» визначено лише конкретні види страхування транспортних засобів: наземного, повітряного й водного. Щодо решти майна закон не надає вичерпного переліку видів страхування, які може надавати страхова компанія [1].

Незважаючи на це, правила страхування, розписані для всіх страхувальників, однакові і для фізичних, і для юридичних осіб. Проте складна політична та економічна ситуація в Україні спричинила накопичення низки проблем у сфері страхування, що негативно впливає на темпи розвитку цього ринку. Невисокий

споживацький попит, щодо страхових продуктів, конкуренція між страховими компаніями характеризують сучасний етап розвитку страхових компаній в Україні. Власне це унеможливило створення ефективно організованого ринку надання якісних страхових послуг. Скорочення обсягів сплати страхових премій частково зумовлене політичною нестабільністю в Україні. Коливання у надходженнях валових страхових премій і розмірах страхових виплат вплинули на загальний рівень виплат на ринку. Така ситуація може бути результатом як зменшення кількості заявлених страхових випадків, так і зростання заборгованості страховиків перед клієнтами. Це свідчить про наявність фінансово нестабільних або фіктивних страхових компаній, що функціонують в українському страховому секторі.

На нашу думку, стійкий розвиток страхового ринку значною мірою залежить від ефективного контролю в цій сфері, що сприяє формуванню високого рівня страхової культури серед населення та зміцненню довіри до страхових компаній. Це стимулює зростання попиту на страхові продукти та мотивує страховиків до якіснішого надання послуг, що позитивно впливає на фінансову стабільність у країні.

Лише за умови злагодженої взаємодії між державними структурами та страховими організаціями можливий розвиток цієї страхової галузі. Держава має створити ефективну нормативно-правову основу та забезпечити достатній рівень добробуту громадян, що дасть їм змогу користуватися страховими продуктами. Натомість страховики повинні діяти прозоро та добросовісно. Такий підхід стане основою сталого розвитку ринку.

Низька поінформованість громадян, відсутність довіри до страхових інституцій і слабе розуміння принципів страхування майна знижують рівень охоплення населення страховими послугами. Як наслідок – в Україні фіксується суттєво нижчий рівень проникнення страхування, ніж у більш розвинених державах.

Однією з актуальних проблем є те, що більшість громадян України звертаються до страхування лише у виняткових обставинах. Зокрема, коли оформлюють кредит на придбання автомобіля чи нерухомості. Водночас часто обирають мінімальний за вартістю страховий пакет, який, як з'ясовується вже після настання страхового випадку, охоплює лише обмежене коло ризиків і не забезпечує належного захисту [2].

Отже, постійне оновлення та вдосконалення страхових продуктів сприятиме стабільній роботі страхових компаній і розвитку ринку загалом, забезпечуючи громадянам необхідний рівень страхового захисту відповідно до сучасних реалій. Щоб страхова галузь в Україні ефективно функціонувала й продовжувала розвиватися, на державному рівні потрібно впровадити низку важливих рекомендацій:

1) Підвищення рівня прозорості страхових компаній: зобов'язати страховиків публікувати відкриті звіти про свою діяльність, зокрема про обсяги виплат і фінансову стійкість; запровадити механізми швидкого та прозорого врегулювання страхових випадків.

2) Розвиток нових страхових продуктів та сервісів: створювати комплексні страхові пакети з гнучкими умовами покриття ризиків; використовувати інноваційні технології для спрощення процесу укладання та обслуговування договорів (онлайн-страхування, мобільні додатки тощо).

3) Посилення контролю за діяльністю страхових компаній: створити ефективний механізм нагляду за фінансовою стійкістю страховиків; виявляти та ліквідовувати фіктивні страхові компанії для підвищення рівня довіри населення.

4) Підвищення рівня конкуренції та професіоналізму на ринку: заохочувати вихід на ринок нових гравців із високим рівнем капіталізації; підвищувати професійну кваліфікацію працівників страхових компаній через сертифікаційні програми.

Висновки. За даними проведеного дослідження можна узагальнити отримані результати так. Ринок майнового страхування України за своїм розвитком значно відстає від країн Європи, Америки, Азії та інших розвинених країн. Непроста економічна ситуація, спричинена факторами зміни політичної влади, воєнної агресії з боку країни росії, недосконалої економічної системи та ін. Але попри всі виклики, ринок майнового страхування України продовжує розвиватись і вдосконалюватись та поступово адаптується до вимог світового ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про внесення змін в Закон України “Про страхування”». *Офіційний портал Верховної Ради України*. 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/357-16#Text>

2. Ірина Федорович. Аналіз надання страхових послуг з майнових видів страхування. *Економічний аналіз*. 2024. Т. 34, № 1. С. 191–201.

Самострол С. В.

ст. викладач кафедри фінансів

Одеського національного економічного університету

Войченко В. В.

здобувачка вищої освіти

ОП «Фінанси, банківська справи та страхування»

Одеського національного економічного університету

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ

Вступ. У сучасних умовах завдяки стрімкому розвитку технологій цифровізація є не лише зручним, а й базовим, обов’язковим інструментом державного управління. Вона змінює як форму, так і зміст взаємодії держави з громадянами та бізнесом, вимагаючи від органів влади гнучкості та інновацій. Особливо відчутний цей вплив у сфері податкового адміністрування, яка переходить від паперових процедур до електронних рішень.

Мета роботи – визначення напрямів цифрової трансформації податкової системи та оцінка її призначення і перспектив у сучасних умовах.

Основна частина. Сьогодні ключові напрями цифровізації базуються на автоматизації процесів, впровадженні та використанні штучного інтелекту, блок-